

**Raportul privind implementarea Strategiei de dezvoltare a societății civile
pentru perioada 2012-2015 și executarea prevederilor Planului de acțiuni
pentru implementarea Strategiei**

(1 martie 2014 – 28 februarie 2015)

Obiectivul I „Consolidarea cadrului de participare a societății civile la elaborarea și monitorizarea implementării politicilor publice”

În scopul participării cetățenilor la actul de guvernare și promovării cooperării între Guvern și societatea civilă, pe parcursul anului au fost organizate următoarele evenimente (acțiunea 1.1.1.3 și 1.2.2.2):

- Guvernul a contribuit la dezvoltarea sectorului asociativ prin cooperarea constantă cu organizațiile din societatea civilă interesate de procesul de integrare europeană a RM. Reprezentanții Guvernului s-au întâlnit cu membrii societății civile pentru a-i informa despre stadiul actual al relațiilor RM-UE, beneficiile Acordului de Asociere, oportunitățile oferite de participarea în programele și agențiile UE. De asemenea, funcționarii au dat curs invitațiilor venite din partea ONG-urilor de a participa la acțiunile de informare în cadrul unor proiecte ce includ informarea cetățenilor din localitățile din regiunile țării: Proiectul Centrului „Contact” (8 întâlniri organizate în școli, consilii locale, primării din nordul și sudul țării).
- Consultări publice pe marginea proiectului Planului Național de Acțiuni pentru Implementarea Acordului de Asociere (PNAA). La ele au participat 41 de reprezentanți dintre care 10 organizații au venit cu propuneri. Organizațiile respective au fost incluse în PNAA în calitate de parteneri.
- Au fost demarate discuțiile cu privire la formarea Platformei Societății Civile în baza articolului 442 din Acordul de Asociere. Au fost organizate 5 ședințe de lucru la care au participat reprezentanți ai organizațiilor nonguvernamentale (12 reprezentanți), sindicatelor (3 reprezentanți) și ai mediului de afaceri (3 reprezentanți).
- A fost organizat cel de-al treilea Forum Național pentru Sănătate. La eveniment au participat peste 500 de persoane.
- În premieră a fost desfășurată Conferința națională în Sănătatea Adolescenților. În cadrul conferinței au fost abordate următoarele subiecte: Organizarea și funcționarea durabilă a Serviciilor de Sănătate Prietenoase Tinerilor; Participarea tinerilor în promovarea sănătății; Particularitățile și nevoile de dezvoltare ale adolescenților; Adolescenții în stare de vulnerabilitate și risc; Violența și suicidul în rândul adolescenților. Conferința a întrunit peste 250 de participanți din toate raioanele țării, inclusiv din regiunea transnistreană, precum și din Ucraina, Estonia și Rusia.
- Atelierul de lucru în cadrul Programului de consolidare a integrității privind dezvoltarea profesională „Integritatea în managementul personalului” cu participarea reprezentanților următoarelor ONG-uri: Institutul de Politici Publice, Institutul European de Studii Politice și Centrul de Informare și Documentare NATO.
- Pe data de 12 iunie 2014, Parlamentul a aprobat modificările la Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional. Modificările au avut drept scop remedierea curențelor depistate în procesul de implementare a legii.

Prin Hotărârea Guvernului nr.1000/2014 a fost aprobată comanda de stat privind dezvoltarea profesională a personalului din autoritățile publice pentru anul 2015. Programul de instruire conține următoarele module: Elaborarea și evaluarea politicilor publice; elaborarea și coordonarea proiectelor de acte normative; managementul și elaborarea programelor/proiectelor; management și planificare strategică. Aceste module includ toate aspectele ce țin de domeniul transparenței decizionale și încurajării implicării cetățenilor în procesele de luare a deciziilor.

Cursurile sunt organizate de Cancelaria de Stat în colaborare cu Academia de Administrare Publică. În anul 2014 au fost instruiți 1290 funcționari publici, iar în anul 2015 vor fi instruiți 1090 funcționari. Pe lângă cursurile de la Academia de Administrare Publică, Cancelaria de Stat a oferit asistență metodologică ministerelor și autorităților administrative centrale privind utilizarea paginii www.particip.gov.md (acțiunile 1.2.1.1 și 1.2.1.2).

Pe parcursul anului 2014, Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” a organizat un curs postuniversitar de perfecționare a specialiștilor în domeniul securității și apărării naționale. La acest curs au fost instruiți și reprezentanții societății civile: Promo-Lex, Asociația nonguvernamentală de susținere a securității și artei militare, Centrul de analiză și prevenire a corupției și Centrul de informare și documentare NATO.

Au fost introduse modificări la calcularea indicatorilor privind transparența procesului decizional. Astfel, în anul 2014 pentru prima dată numărul de recomandări a fost diferențiat în mai multe categorii care au dus la îmbunătățirea calității rapoartelor (acțiunea 1.3.2.3). Date principale sunt prezentate mai jos:

1) Ponderea proiectelor de decizii consultate cu publicul s-a majorat în comparație cu anul trecut:

2013 – 85%

2014 – 89%

2) În anul 2014 au fost organizate **1444 de întruniri consultative, audieri publice, dezbateri, ședințe ale grupurilor de lucru** pe diverse domenii cu participarea reprezentanților asociațiilor și organizațiilor, a cetățenilor, precum și a altor părți interesate.

3) Societatea civilă a fost implicată în procesul de luare a deciziilor:

Recomandări:	recepționate	acceptate
1.1. Cetățeni	333	200
1.2. Consiliul Național pentru Participare (CNP)	75	53
1.3. Asociații obștești	1013	524
1.4. Sindicate	148	73
1.5. Asociații de patronat	212	82
1.6. Partide și alte organizații social-politice	23	6
1.7. Mijloace de informare în masă	94	55
1.8. Reprezentanți ai mediului de afaceri	758	551
1.9. Parteneri de dezvoltare	291	261
1.10. Alte părți interesate	1308	856

Autoritățile publice centrale dispun de baze de date ale părților interesate în asigurarea transparenței în procesul decizional. Acestea sunt plasate pe site-ul autorităților și periodic

actualizate (acțiunea 1.3.2.5). Totodată, reprezentanții Consiliului Național pentru Participare sunt membri în peste 33 grupuri/consilii consultative create de structurile de stat. Consiliile contribuie intens la creșterea gradului de transparență a deciziilor, asigurând informarea, consultarea și participarea activă a reprezentanților părților interesate la luarea deciziilor administrative și în procesul de elaborare a proiectelor de acte normative. În acest context, organizațiile societății civile sunt încurajate să coopereze direct cu instituțiile responsabile de elaborarea politicilor.

Au fost organizate ședințe de lucru, mese rotunde, seminare și conferințe la tematica „Protecția socială a persoanelor cu dizabilități” cu implicarea mai multor ONG-uri și asociații obștești de nivel republican (Uniunea Organizației Invalizilor din Republica Moldova, Alianța Surzilor din Moldova, Societatea Orbilor din Moldova, Asociația „Motivație”, Asociația pentru persoanele cu dizabilități intelectuale „Humanitas”, Centrul de Asistență Juridică pentru Persoanele cu Dizabilități). În procesul de elaborare a actelor normative și legislative, acestea în mod obligatoriu sunt transmise la avizare ONG-urilor și asociațiilor obștești din domeniul protecției drepturilor persoanelor cu dizabilități, iar propunerile parvenite sunt minuțios examinate și analizate, luându-se în considerație în procesul de definitivare a proiectelor de acte normative și legislative (acțiunile 1.3.4.1 și 1.3.4.2).

În scopul realizării obiectivului general „*Consolidarea cadrului de participare a societății civile la elaborarea și monitorizarea implementării politicilor publice*”, Cancelaria de Stat în colaborare cu ministerele a continuat exercițiul de pilotare a ghidului metodologic pentru analiza ex-ante a impactului politicilor publice prin lansarea unui nou ciclu de elaborare a propunerilor de politică publică. Analiza ex-ante este prima etapă a procesului decizional. Această etapă presupune identificarea problemei, obiectivului, a eventualelor opțiuni de soluționare a problemei și de atingere a obiectivului și analiza efectelor sau consecințelor acestor opțiuni până la aprobarea deciziei. Exercițiul ex-ante are un șir de obiective: sporirea eficienței de alocare a resurselor publice, îmbunătățirea formulării politicilor publice, creșterea performanței programelor implementate și responsabilizarea atât a funcționarilor publici cât și a societății civile.

Institutul pentru o Guvernare Deschisă este la etapa de finalizare a ghidului de implicare a cetățenilor în luarea deciziilor. Ghidul va oferi diferite mecanisme/platforme pentru funcționarii publici care vor consolida dialogul între autorități și mediul asociativ. În acest context, pe data de 7-8 aprilie este planificat un program de formare în cadrul căruia ghidul respectiv va fi consultat și totodată, vor fi organizate exerciții practice ce țin de implicarea participativă în procesele decizionale.

Obiectivul II „Promovarea și consolidarea durabilității financiare a societății civile”

În legislația națională a fost introdus conceptul de desemnare procentuală, și anume dreptul persoanelor fizice de a direcționa o parte din impozitul pe venit până la 2% către organizațiile necomerciale de utilitate publică și cultele religioase și părțile componente ale acestora (Legea nr.158/2014).

În scopul elaborării mecanismului propriu-zis, urmează să fie actualizată componența Grupului de lucru interministerial (creat prin dispoziția Guvernului nr.17 din 12.02.2013). Grupul de lucru are obligația ca în termen de 6 luni să prezinte mecanismul spre aprobare Guvernului. Astfel, prevederile legii urmează să devină funcționale începând cu 1 ianuarie 2016.

Prin Ordinul ministrului finanțelor nr.188/2014 au fost ajustate standardele naționale de contabilitate și de raportare pentru activitatea organizațiilor societății civile, în contextul aplicării obligatorii de la 1 ianuarie 2015 a noilor standarde de contabilitate și a Planului general de conturi contabile.

Au fost elaborate indicațiile metodice privind contabilitatea în organizațiile necomerciale. Scopul acestor indicații metodice constă în descrierea particularităților contabilității și raportării financiare în organizațiile necomerciale.

În scopul creșterii transparenței și responsabilității ONG-urilor, Guvernul a aprobat un proiect de lege (HG nr.679/2014) cu privire la modificarea și completarea mai multor acte normative. Scopul acestor modificări este de a uniformiza cadrul legal în domeniul reglementărilor activității organizațiilor necomerciale. Acest lucru va contribui atât la facilitarea, cât și la intensificarea colaborării ONG-urilor cu autoritățile publice (acțiunea 2.4.4.3).

Obiectivul III „Dezvoltarea spiritului civic activ și a voluntariatului”

Prin ordinul ministrului tineretului și sportului (Ordinul nr.525/2014) a fost aprobat proiectul Regulamentului „Privind organizarea și funcționarea Comisiei de Certificare și a modelului Certificatului de instituție gazdă a activității de voluntariat” (acțiunea 3.1.1.2).

Pe parcursul anului 2014 în centrele de formare continuă a cadrelor didactice și-au perfecționat competențele profesionale 6456 de cadre didactice. În cadrul formării continue a cadrelor didactice la disciplina Educație civică, au fost discutate repere valorice pentru un bun cetățean, specificul relației cetățean-stat și pluralismul în societatea civilă (acțiunea 3.3.1.3).

Planul - cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal pe anul de studii 2014-2015 propune pentru elevii claselor gimnaziale o oră opțională și pentru treapta liceală – 2 ore opționale cum ar fi: *Educația pentru dezvoltarea comunității*; *Educația pentru toleranță*; *Educația pentru drepturile omului*; *Educația pentru egalitatea de gen și șanse egale*.

În cadrul instituțiilor de învățământ superior continuă acțiunile de promovare a activităților de voluntariat. Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, în vederea sporirii eficienței rolului voluntariatului în edificarea societății civile, a prevăzut în curriculum mai multe unități de curs, cum ar fi:

- (i) Curs universitar *Servicii pentru tineret*. Tema: Dezvoltarea practicilor de voluntariat în cadrul serviciilor sociale destinate tinerilor;
- (ii) Curs universitar *Asistența socială în comunitate*. Tema: Munca socială la nivelul comunității etc.

Pe parcursul perioadei de raportare a fost desfășurată săptămâna națională a voluntariatului. Activitatea a întrunit peste 150 de voluntari și de coordonatori de voluntari. În total au fost organizate 200 de activități în 10 raioane ale țării (acțiunea 3.2.4.1).

În luna august a fost inițiat procesul de elaborare a propunerii de politică publică „Stabilirea unui mecanism viabil de coordonare și promovare a voluntariatului și activităților civice.” Documentul urmează să impulsioneze dezvoltarea voluntariatului și să consolideze parteneriatul între autorități și societatea civilă.

Dificultăți întâmpinate în procesul de implementare a strategiei pentru dezvoltarea societății civile

1. Obiectivele specifice nu corespund principiului SMART. Astfel este foarte dificil de evaluat gradul de realizare a acestora. De exemplu, nu putem măsura obiectivul „*Consolidarea capacităților funcționarilor de stat și a OSC de a colabora în procesul de elaborare și monitorizare a implementării politicilor publice*”, dat fiind faptul că nu a fost stabilită nici o țintă care să demonstreze că au fost consolidate capacitățile sau nu.

2. Raportul prezentat conține doar realizările autorităților publice centrale. Este dificil de prezentat un raport consolidat în contextul în care o parte din acțiuni au fost puse în sarcina autorităților publice locale (APL), altele în sarcina organizațiilor neguvernamentale, iar o parte în seama Parlamentului, iar aceste autorități/instituții nu raportează Guvernului, care este responsabil de a întocmi raportul final.

3. Alegerile parlamentare din 30 noiembrie 2014, cât și perioada îndelungată de negocieri de după alegeri au constituit un important impediment în realizare acțiunilor prevăzute de strategie. De exemplu, deși Parlamentul în iulie a aprobat proiectul de lege care va permite persoanelor fizice să redirecționeze 2% din impozitul pe venit ONG-urilor, Guvernul până acum nu a elaborat mecanismul propriu-zis de redirecționare.

4. Colaborarea cu organizațiile societății civile este una defectuoasă, chiar în contextul în care există deschidere din partea autorităților publice. De exemplu, ca urmare a conferinței anuale de cooperare dintre Parlament și societatea civilă din aprilie 2014, Cancelaria de Stat a expediat mai multe materiale spre consultare în scopul realizării acțiunilor prevăzute în plan.

- a. Tabelul privind colectarea datelor referitor la transparența procesului decizional în cadrul autorităților publice centrale (acțiunea 1.3.2.3);
- b. Materialul elaborat de Cancelaria de Stat în domeniul transparenței decizionale utilizat în cadrul instruirilor destinate funcționarilor publici la Academia de Administrare Publică (1.2.1.1 și 1.2.1.2);
- c. Modificarea Hotărârii Guvernului nr. 12/2010 – Regulamentul cu privire la cadrul instituțional și mecanismul de coordonare a asistenței externe acordate Republicii Moldova de organizațiile internaționale și țările donatoare (activitatea 2.3.3);
- d. Ghidul ex-ante și ex-post.

Atât Consiliul Național pentru Participare, cât și alte ONG-uri nu au oferit nici un fel de comentarii/propuneri.